

יום	יום לחדוש	יום מוהר"ן	ליקוטי הלקויות	ליקוטי ח"ג	משנה ברורה	ספר המידות	שולחן ערוך
שבת	י"ח	ה.	רס	חורה	קעה-קעו	כט, ל.	
א	י"ט	ה:	רסא	קבג:	קעה-קעה	לא, לב.	
ב	כ'	ו.	רסב	קכד:	קעט-קפ	לג, לד.	
ג	כ"א	ו:	רסג	קכד:	קפא-קפב	לה, לו.	
ד	כ"ב	ז.	רסד	קכה:	קפג-קפד	לי, לה.	
ה	כ"ג	ז:	רסה	קכה:	קפה-קפו	א. ב.	
ו	כ"ד	ח.	רסו	חורה	קפו-קפה	א. א.	

בקר בני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

291 | פרשת וירא | י"ח השון תשפ"ג

דבר המערכת

"שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב" - כזו היתה השמחה המופלאה שהקיפה קטן וגדול בקהילתנו במעמדים הנשגבים של 'סיום ספר לקוטי מוהר"ן' במסגרת לימוד העמוד היומלי של כלל אנ"ש, במוצאי שבת קודש העבר בירושלים ובית שמש. כשכל הקהל מתאסף יחד להודות ולהלל ולהתחדש ביקרת מתנה נשגבה זו אשר רבינו הקדוש אמר בפירושו "שהוא מצוה גדולה ללמוד ספרו הרבה" ו"אם יתמידו בספריו יכולים לזכות להיות נעשה איש כשר באמת" (חיי"מ שמ"ז).

קשה לתאר את שלהבת השמחה על זכייה גדולה זו שהבעירה את הלבבות, ובפרט אחר הדיבורים חוצבי הלהבות של הגרי"מ שכטער שליט"א שהופיע בבית שמש והרעיק טללי תחי בגודל ועוצם נפלאות מעלת לימוד זה.

בתוך דבריו אמר: "אשרינו מה טוב חלקנו, השי"ת עזרנו להיות קרובים לספר קדוש כזה אשר נאמר ברוח הקודש גבוה מאד, שמתאים ומכוון לכל העתים ולכל האנשים ובכל המצבים. הספר הזה ירד מלמעלה במיוחד לדור הזה, לפני ביאת המשיח, כנגד הטומאה והלכלוך שנעשה כיום. אשרינו שאנו יודעים מצדיק הדור שמאיר עד ביאת המשיח. **עצם ההתקשרות לרבינו הקדוש הוא תיקון נפלא לנשמה, והוא שמירה לטומאה שנעשה כיום. הבה נתחדש, לשכלל אחד יהיו שיעורים בספר קדוש זה, ועל ידי זה נהיה מקושרים לרבינו הקדוש ולספרו הקדוש!** צריכים לעסוק בתורות אלו רביים וביחיד ולחדש בהם ולעסוק בהם, וזה יהיה תקון עבורנו ותקון לכל העולם כולו, אשרינו מה טוב חלקנו!"

שירה חדשה רוממה את כל הקהל אשר 'יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי תפילה לא-ל-חיי', להודות לה' על כל חסדו ועמנו בהנחלת תורת הצדיק שתאיר גֵּרְנו לנצח.

העורכים

הסימן האמיתי

גניבה מהסטרא אחרא שעסקה אותה ולא רצתה להניח לצאת כי אם בדרך גניבה" (שם).

אוי ואבוי אם היינו בוחנים את יקרת נשמת משיח לפי ה'סימנים' שלנו; אף אחד לא היה מעלה על דעתו שאפשר שיש כאן אפילו ניצוץ קדוש, ובודאי שלא נשמת תיקון כל העולמות. "ומזה יכול כל אדם ליקח מוסר לעצמו" - כותב שם רבי נתן - שמה שנראה לעיניים שהרע מתגבר כל כך, רק מורה על גדלות הנפש. וזה צריך לעורר את האדם ללחום ביתר שאת על האוצר היקר שטמון דוקא במדמנת רפש איזמה זו. **"צריך לידע ולהאמין שנפשו בשרשה היא גדולה ויקרה וגבוהה מאד מאד, ואלפי אלפים ויובי רבבות עולמות בלי שיעור תלויים בה,** ואפילו נפש הפחות שבפחותים של ישראל גם כן גבוה מאד מאד. על כן האדם הבר-שכל, כשרואה שמתגבר עליו הבעל דבר ביותר, צריך לידע שבודאי יש לו נפש גבוהה מאד מאד, וצריך להתגבר לרחם על עצמו לבל יאבד אוצרות וסגולות יקרות וחמודות כאלה התלויים בנפשו אשר עין לא ראתה, ויתגבר בכל עוז להציל את נפשו מני שחת להצילה מן העושק והתמורה ח"ו, והעיקר על ידי ריבוי תפילות ובקשות".

הבה נבין מעט את שפת הסימנים של מעלה - רצונך לבחון גדולת יקרת נשמתך? אם אתה רואה שהנסיגות בוערים, תדע ותבין שיש ליצר סיבה ללחום אתך! הוא מבקש לחטוף כאן אוצר יקר, וזה עצמו צריך לתת לך כח להתגבר ביתר שאת. נפלת שוב ונכשלת והוא מוסיף לך עוד חלישות הדעת על אפסיותך? זה סימן שטמון כאן אוצר עוד יותר יקר! אל תיתן שיטעון בסימני סרק!

במקום נוסף (ליקוטי הלכות, אישות ד, יט) מוצא רבי נתן רמז נוסף על 'סימנים' אלו מתחילת פרשתנו:

השם יתברך נראה לאברהם ב"אלוני ממרא", וזאת מפני ש"הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו" (רש"י). מהי אותה עצה שנתן לו ממרא? וכי מה לא ידע אברהם שממרא היה צריך ליעצו על כך? מבאר רבי נתן על כך נוראות: "ממרא" מלשון תמורה, הרומז על 'היכלי התמורות' 'שרוצים להחליף ולהמיר ולרחק את האדם ח"ו מאילנא דחיי אל היפך ח"ו". וכשחש אברהם שהרע מתחיל להתגבר נגד מצות המילה בתאונות שונות, הבין מיד מה עליו לעשות - הוא קיבל מכך עצה ברורה שעליו לעשות את ההיפך הגמור. **"כי מי שחש על חיו האמיתיים הנצחיים, כל מה שרואה שהסטרא אחרא שהם בחינת היכלי התמורות מתגברים ומשתחחים ומתפשטים יותר ויותר, כמו כן הוא מתגבר ומתאמץ ומזדריז יותר להתקרב להשם יתברך** מחמת שרואה שרוצים ח"ו לדחותו לגמרי ח"ו" ממרא "הוא שנתן לו עצה על המילה, דהיינו למוך ערלת לבבו, כי דייקא על ידי היכלי התמורות שהתגברו והשתטחו עליו כל כך על ידי דייקא נתייעץ למוך את לבבו".

אלו הם הסימנים האמיתיים שעלינו לנקוט, כדי שנלך בדרך טובים ונבין את מה שנעשה עמנו בעולם הזה, לחיותנו לחיים הנצחיים לעד.

"רואים בחוש שאני שייך לזן הפחות והשפל שנועד רק לחיים גשמיים ושפלים, מבוקר ועד ערב זה מה שמעסיק את מוחי, רק תאוות גשמיות שפלות מוצאות משכנן בלבי. כל כמה שאני רוצה להטות את רצונותיי למשהו נעלה יותר, אני שב ומוצא את עצמי עמוק יותר בבוץ הגשמי. זה 'סימן' ברור שאני שייך למדור התחתון של אנשים רחוקים שפלים ובזויים, נשמות נידחות המנותקות מכל היקר והקדוש..."

'סימנים' מהווים שפה מסוימת; כשאדם רוצה לרמוז לחברו רמז מסוים, הם מסמכים ביניהם על סימן פלוני שירמוז על או על לאו, וכן הלאה. לא יתכן שאחד ימציא לעצמו סימן מבלי שהזולת יסכים עמו שאכן לכך היא כוונתו בסימן זה.

אך שונה הדבר בדמיונות בני אדם על ה'סימנים' שהם מוצאים בהנהגת השם יתברך עמהם; מי שרואה שיצרו גובר עליו ושגופו סוער במאווים שפלים, הוא בטוח שזה 'סימן' ברור שנפשו פגומה ושפלה. מי שלבו אטום וסתום ואין לו שום הרגשים רוחניים, אינו מסתפק כלל שמה ואולי יש כאן קירוב, אלא הוא חש שביכולתו להישבע שיש לו נפש בהמית מגושמת שמקומה בין ביבי עולם הזה ותו לא ח"ו.

אבל כאמור, כל סימן שלא סוכם עליו מראש משתי הצדדים, יתכן ואינו אלא דמיון כוזב. ואפשר שאדרבה, הסימן מורה דוקא על ההיפך הגמור ממש. וכפי שאכן מלמדנו רבי נתן באופן נחרץ: **"כשרואה שהיצר הרע והתאוות מתגברים עליו נפש מאד מאד ונדמה לו שקשה לשברם ... ידע שבודאי נפשו היא גשמי וקדושה מאד מאד בשרשו, ועל כן מתגברים עליו כל כך!** כי כל מה שהנפש יקרה וגבוהה ביותר מתגבר עליו היצר הרע ביותר, וכמו שאמרו רז"ל (סוכה נ"ב) כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו" (ליקוטי הלכות, ברכות השחר ג, ד).

התגברות היצר ותבערת הרצונות השפלים ח"ו, מורה על כך שבפנימיות הלב שוכנת כאן נשמה גבוהה מאד, ואשר דוקא בשביל כך מתגרה היצר בכל כוחו להעלים ולהסתיר ולהדחיק את יקרת אורה ותפארתה.

גם לענין המשיח הוא כך:

כולנו מצפים למשיח שיגאלנו ויאיר עינינו ויחזירנו בתשובה שלימה, כל העולמות מצפים לאורו, כי הוא יתקן את כל העולם במלכותו שד-י-ו, והנה, לפי ה'סימנים' שלנו היה מן הראוי שנשמת דוד-משיח תבהיק ביפיה ותרחק בהדר זיווה מיום השתלשלותה בעולם ועד היום, אבל בפרשתנו אנו לומדים שנשמת דוד-משיח התגלגלה בתוך מבואות אפלות ביותר, וכוחות הרע לכדוה והתגברו "לחפסה היות ביותר בלי שיעור, ועל כן כמה גלגולים עבד קודשא בריך הוא [עשה הקדוש ברוך הוא] עד שהוציא נפשו משם בדרך גניבה וערמה, שמחמת זה הוכרחה נפש דוד לצאת תחילה על ידי בנות לוט על ידי מעשה משונה ודבר זר כזה, כמבואר זה הסוד בכתבי האר"י שכל זה היה להוציא נפשו בדרך

פניני אור

אמרות טהורות מרביהו"ק ותלמידיו

רְבִי יוֹדֵל חֲתָנוּ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן טוֹלְטְשֵׁינְעֵר אָמַר פְּעַם בְּשֶׁבַח: חוֹתְנֵי הָיָה מִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוֹת וְחִמּוּמֵי קְזוֹ, כָּחֵם קֶטֶר הִרְכַּבְתָּ, שֶׁנֶּקְרָא בְּלַעַז: "אֵל לְאֶקְאָמָטִיב", שֶׁשֶּׁם רוֹתַח דּוֹד הַמְנִיעַ אֶת הִרְכַּבְתָּ כָּחֵם עֲצוּם...

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות: 3323796@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידו שבוע

הדל"ג 4:07 - ניץ ההמה 6:00 - סוּזִק"ש 7:57
צאת השבת 5:20 - צאה"ש לר"ת 5:59

מצות הכנסת אורחים!

וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל
קחם היים

ופירש רש"י: "פתח האהל - לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו: כחום היום - הוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים".

מעלת מצות הכנסת אורחים גדולה עד למאד, וידוע שב"ספר הנשרף" של רבינו היה מבואר סוד מעלת מצוה זו, וכדאיתא בחיי מוהר"ן: "לענין מה שמבואר במקום אחר מהסודות שבספר הנשרף, שמעתי ששם היה מבואר סוד גודל קדושת ומעלת מצות הכנסת אורחים, וענין מעלת מצות הצעת המיטה בשביל האורח" (חיי מוהר"ן, תקע"ד).

"מצוין היה רבי מיכל"ע ז"ל (נכד מוהר"ת) במצות הכנסת-אורחים' כל כך, עד שהיה לו בביתו ארון מיוחד לכלי מיטה וכדומה עבור האורחים שבאו להתאכסן בצל קורתו. וכן היה נוהג להשחית את הסכין לכבוד האורח" (שיש"ד, תלא).

"עיקר הבית צריכין לבנות כדי שיהיה לו מקום ללמוד ולהתפלל בתוכו, ואפילו מי שאינו בר הכי, צריך שיהיה כוונתו כדי לגדל בו בניו לתלמוד תורה ולהכניס שם אורחים תלמידי חכמים. ואז מחיצות הבית הם בחינת מחיצות השכל דקדושה שעיקר השגת החכמה על ידם" (ליקוטי הלכות, ספר תורה ד, טו).

כי בוודאי אם יעמיק מחשבתו באמת בקביעות חיי עולם הבא, ובמהירות פריחת העולם הזה העובר כצל עובר וכענן כלה - בוודאי אין שגעון גדול מזה כשרוצה לבנות לעצמו בית על רגע קלה כזאת אשר מוכן לעבור מלאך בלי ספק חיש קל מהרה. ועל כן באמת צוה יהונתן בן רכב לבניו שישבו באהלים ולא יבנו בתים, כי מי שבונה ביתו בלא דעת ושוכח בהעולם הבא הוא בוודאי גרוע ממשוגע.

על כן בכניסת הבית צריכין ליהרהר מאד לזכור תיכף בהעולם הבא ששם עיקר הבית ושם עיקר הקביעות, ומה שבונה לו בית בזה העולם הוא גם כן רק בשביל העולם הבא כדי שיוכל לעבוד בביתו את ה' יתברך בעסק תורה ותפילה והכנסת אורחים וכבוד שבת וכו'. כי צריך כל אחד לכוון בבניין ביתו שיהיה ביתו בית תורה, בית תפילה, בית ועד לחכמים, בית פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתו, ואז ביתו בית ה'. ועל זה נאמר 'בחכמה יבנה בית', ואז בודאי מצוה גדולה שיבנה לו בית לשם ה'" (ליקוטי הלכות, מזהה ד, ג).

"כשהיה רבינו ז"ל בלעמבערג ביקש אותו איש חסיד בעל מכניס אורחים גדול, שהיו אוכלים אצלו הרבה אורחים, שיבוא לאכול אצלו. אמר לו רבינו זצוק"ל: הלא יש לך בלעדי גם הרבה אורחים?! ענה לו האיש החסיד הנ"ל: רוצה אני לזכות לקיים מצות הכנסת אורחים גם ככח! אמר לו רבינו זצוק"ל: אם כן רוצה אני בעצמי את המצוה ב... ואף על פי כן הפציר בו מאד, עד שהוכרח רבינו להבטיחו שיאכל אצלו סעודה אחת, ואכל אצלו. אחר כך, כשסיפר זאת רבינו זצוק"ל אמר: התקנאתי בו, כשראיתיו יושב כמו 'גוטער יוד' (רבי עם חסידים), והנה כל הגוטי יודין כשנוסעים מהם נותנים להם חסידים מעות, והוא עוד נתן לכל אורחיו מעות צדקה..." (אבניה ברזל, יח).

שאלה:

לאחרונה, באַמְרֵי ליקוטי תפילות, הגעתי כמה פעמים לתפילות בהם שופך מוהר"ת שיחתו לפני השם יתברך שידע איך להתנהג בענין התעניות, האם לקבל על עצמו תעניות נדבה או לא, ומדבריו מובן שהיו לו ספיקות גדולות בזה [ולכאורה גם אנו אמורים להסתפק בזה, מאחר שגם אנו אומרים תפילות אלו].

והדבר מתמיה אותי: הרי לכאורה ברור שדרכו של רבינו אינה דרך של תעניות? ויותר מזה: הרי זקינו של רבינו, אור שבעת הימים, הבעש"ט זיע"א, כבר ביטל בזמנו ענין התעניות. ומדוע א"כ יש עדיין ספק בדבר?

תשובה:

אכן מוהר"ת היה לו ספק בדבר, האם אנו צריכים לקבל עלינו תעניות נדבה או לא, והדבר אינו ברור כלל.

והסיבה לספק זה הוא, מפני שרבינו הקדוש גילה לנו כמה וכמה תורות נוראות (הלא הם: לו, מז, ג, נז, סב, קעט, ה' תניינא) בסוד גדולת מעלת ונחיצות התעניות, לזכך על ידם את החומר ולהתקרב להשם יתברך. וגם בספר 'ליקוטי עצות' וכן בספר 'אוצר היראה' יש סימון שלם המוקדש לענין מעלת ונחיצות התעניות.

ובאחת התורות בענין זה, כותב רבינו בפירוש: "זה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה 'צורבא מרבנן דיתיב בתעניתא ליכול כלבא שירותא'... ודוק שאין צריך להתענות ומתענה, אזי ליכול כלבא שירותא. אבל מי שצריך להתענות, בודאי צריך להתענות ומצוה הוא!" (ליקוטי מוהר"ן, ג).

ולכן הסתפק מוהר"ת מה עליו לעשות למעשה, כי מאידך, שמע מרבינו שאין זו הדרך עבורנו בעבודת ה' להיות רגיל בתעניות, רק עיקר הדרך להתקרב להשם יתברך הוא בתפילה והתבודדות.

ובזמנו, רצה מוהר"ת לפרוש לשנה תמימה להתבודד ולברר ענין זה, כידוע שיחה זו, ונזכרה גם במכתבו של הגרי"מ שליט"א, ז"ל: "על דבר קדשו של רבינו הק' מענין תעניות, גם מוהר"ת זצ"ל בעצמו אמר שאם היה ביכלתו ה' מניח עצמו במשך שנה בהתבודדות להבהיר ענין זה, שמתוך שיחותיו של רבינו היה מזהיר מתעניות שאינם של חובה, ובתורתיו הק' הפליא מאד על ענין תיקון התענית. השיחה הזו שמעתי מאנ"ש וגם מר' לוי יצחק שליט"א. ומי יבוא אחרי האר"י" (אוסף מכתבים, מכתב פז).

וכן, מה שכתבת בפשיטות שהבעש"ט ביטל ענין התעניות:

הן אמת שהבעש"ט ביטל באופן כללי את הדרך שהיה נוהג בימיו להרבות בתעניות וסיגופים, וכמו שהביא בהקדמת 'עצות ישרות' בזה הלשון: "יסוד התשובה ומעלות ההתחזקות למלט

עניתי בצום נפשי

נפשו משחת הוא לא בצומות וסיגופים, אלא לחזק באלו שלשה דברים: אהבת השם, ואהבת ישראל, ואהבת התורה. כמו שמבואר בספר 'בוצינא דנהורא', שפעם אחת שאלו להבעל שם טוב ז"ל מהו עיקר העבודה? הלא אנו יודעים ואבותינו סיפרו לנו שבימים הקדמונים היו אנשי מעשה מתעניין משבת לשבת, ואתם ביטלתם את הדבר הזה, שאמרתם, שכל אדם שהוא מתענה עתיד ליתן את הדין, שנקרא חוטא שמענה את נפשו, על כן הגידו נא לנו מה עיקר העבודה? והשיב להם הבעל שם טוב ז"ל: אני באתי לעולם הזה להראות דרך אחר, שיראה אדם להמשיך על עצמו שלשה דברים הללו, היינו אהבת השם ואהבת ישראל ואהבת התורה, ואין צריך לעשות סיגופים" (עצות ישרות, הקדמה).

אך מאידך, אנו רואים - גם אצל הבעש"ט, וגם אצל תלמידיו ותלמידיו תלמידיו גדולי החסידות - שלא ביטלו לגמרי ענין התעניות, כלל וכלל. [עד כדי כך שבספר בעש"ט על התורה (בהערות 'מקור מים חיים' פרשת בראשית הערה קמ"ט) כתב: "ומי שעדיין לא תיקן נפשו כראוי, צריך לעסוק בסיגופים ותעניות גם על פי דרך הבעש"ט" (עיי"ש שהביא כמה מראי מקומות מוהר"ק מקאמארא ועוד)].

ומה לך יותר מזה, שבספר צוואת הריב"ש עצמו כתב: "כשאדם יש לו חשק להתענות, אז צריך ליהרהר שלא לבטל מאותו דבר שהוא רוצה. אף על פי שידוע שטוב יותר לעבוד השם יתברך בשמחה בלי סיגופים, כי הם גורמים עצבות, אבל מסתמא ידע איניש בנפשתי שצריך להתענות, שעדיין לא תיקן נפשו כראוי" (צוואת הריב"ש, סעיף נו).

ובהמשך (סעיפים עה-עז) הביא כמה הדרכות וחזיונות בענין התעניות, ובתוך דבריו כתב: "לפעמים באמצע השבוע מתגבר עליו היצר הרע, ומראה לו כבודות גדול בתעניתו, ואומר לו שלא יוכל לסבול. וצריך האדם להבין בשכלו שהיצר מקנא אותו שלא יבוא למדרגה, והוא מקטרט בו מאד. וכשהיה חכם בדעתו ויתגבר על היצר הרע, יגרום באותו שעה דבר גדול למעלה. כמו דאיתא בזוהר 'דא יקרא דקודשא בריך הוא יתיר כד האי סטרא אחרא אתכפיא בשביל פולחניה, מחמת שיש ליצר חשק גדול לבטלו מתעניתו והוא מתגבר עליו ואתכפיא מאד הסטרא אחרא" (שם, עז). וכן מצאנו אצל תלמידי הבעש"ט ותלמידי תלמידיו שהזכירו בצוואותיהם והדרכותיהם, כמה וכמה ענייני תעניות. וכאשר תמצא בדבריהם המלוקטים בליקוט הנפלא "הנהגות צדיקים" (שליקט הרה"ק רבי חיים שלמה ראטנבערג שליט"א).

והיו כמה מהם שאף כתבו להתענות בקביעות יום אחד בשבוע. (הלא הם: הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעפסק זיע"א, הרה"ק רבי אברהם קאליסקער זיע"א, הרה"ק רבי מנחם נחום מטשרנאביל זיע"א, הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א, ועוד).

הרי לך שלא בטל לגמרי ענין התעניות מן העולם אף בדרך החסידות.

אי"ה בשבוע הבעל"ט נמשיך לדון בענין זה בס"ד, ונא לא להסיק מסקנות למעשה ממאמר זה.

פנינים מאירים והידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגרי"ם שכמנער שלישי"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת וירא

בחר ה' יראתו הוא בית המקדש

לאחר מעשה העקדה כתוב בתורה (בראשית כב, יד) ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראתו אשר יאמר היום בחר ה' יראתו, ובמילת יראתו כוון לומר שעל זה יבנה בית המקדש ושם יראתו כבוד ה' לישראל (עיי'ן ברכות סב, ב). ויש מפרשים שאמר כן על שם (דברים טז, טז) יראתו כל זכורך, שבשלת הרגלים עלו ישראל להתראות לפני ה' (מדרש לקח טוב).

ביהמ"ק הראשון - מקום המקדש באגדת חז"ל

מוריה מלשון יראה

וירא את המקום מרחוק (בראשית כב, ד). איתא במדרש (תנחומא וירא כב), והירא נראה מרחוק? מלמד שמתחילה היה מקום עמוק, כיון שאמר הקב"ה לשרות שכנינו עליו ולעשות מקדש, אמר אין דרך מלך לשכון בעמק אלא במקום גבוה ומעלה ומיופה ונראה לכל, מיד רמז הקב"ה יתברך לסביבות העמק שיתקבצו ההרים למקום אחד לעשות מקום לשכינה, לפיכך נקרא הר המוריה, שמירתו של הקב"ה יתברך נעשה הר.

כפילת השם לרמוז שיהיה דוגמתו גם לדורות

ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים אברהם אברהם (בראשית כב, יא). תני רבי חייא (אברהם אברהם, שנכפל בקריאת שמו) לשון חיבה לשון זירוז, רבי אליעזר בן יעקב אמר לו ולדורות, אין דור שאין בו כאברהם ואין דור שאין בו כיעקב ואין דור שאין בו כמשה ואין דור שאין בו כשמואל (שכל אלו נכפלו שמותם לרמוז שיהיה בדוגמתו גם לדורות).

מדרש רבה וירא פרשה נו עמוד תצ

להשתמש בחפץ חברו לצורך מצוה ללא רשות

ליטול לולב של אחר

הלוציא ספר או טלית מבית המדרש

כל זה הוא רק כשמתפלל בסידור הנמצא בבית הכנסת, אבל לכל הדעות אסור הלוציא שום ספר ממקום שנמצא שם ללא דעת הבעלים, וכל שכן שאסור הלוציא ספרים השייכים לבית הכנסת בלי רשות הגבאים, שהגבאים מקפידים על כך. וכבר כתב הרמ"א בחושן משפט (ס"ט קס"ג) שנמצא בתקנות קדומות שלא הלוציא טלית או ספר מבית הכנסת בלי רשות בעלים.

וכן מה שמותר ליטול טליתו של חברו, כתב המשנה ברורה (סימן י"ד ס"ק י"ג) שזהו דוקא כשלושב הטלית באותו מקום שנמצא, אבל אסור להוציאו מביתו לבית הכנסת או מבית הכנסת לביתו, דאפשר שהבעל הבית מקפיד עליו והוא גזל.

מותר ליטול רק דרך מקרה

כל ההיתר הוא רק אם נוטל את החפץ בדרך מקרה, אבל אסור לקחת את הטלית של חברו בדרך קביעות שבוודאי מקפיד על זה (מש"ב ע"ב). וכן אין ליטול לולב של חברו רק לנענע בו כהלכה פעם אחת, אבל לא לכל השבעה ימים דאפשר שמקפיד על זה ואסור. ומטעם זה מותר ליטול את הלולב רק לצורך עצמו ואסור למסרו לחברו, דאולי הבעל הבית מקפיד על זה, דבאופן זה שילך מחברו לחברו וחברו לחברו אין גבול לדבר ומצוי שיתקלקל על ידי זה הלולב והאתרוג (מש"ב ס"ב תרמ"ט סק"ד ושע"ה צ"ש).

טלית של אחר בזמניו

המשנה ברורה סתם כדברי השולחן ערוך שמותר לקחת טלית בלי רשות, אבל הערוך השולחן כתב (שם ס"ב) שבזמניו מקפידים על זה ואסור לקחת בלא רשות, וזה לשונו: "אפילו המתירים לא התירו רק כשהטלית מונחים בבית הכנסת ולא שכל אחד מצניע טליתו במקום מוצנע, ולכן אנו שכל אחד מקפל טליתו ומצניעו בתיבה, ודאי אסור לקחת בלא דעת בעלים, אלא אם כן יודע בבירור שהבעלים אינם מקפידים. ועכשיו המנהג שהשמש נוטל טלית של אחד מהבעלי בתים המוצנעים אצלו בתיבתו ונותנו לאורח להתפלל בו, ולדעת אסור לעשות כן בלי ידיעת הבעלים. ואין להקל בזה כי יש בזה חשש גזל, דשואל שלא מדעת גזלן הוי, ועל זה נאמר ובוצע בדרך ניאץ ה', ומוטב יותר להתפלל בלא טלית", עכ"ל.

כעין זה כתב השדי חמד (ח"ג מערכת א' ג' ד') בשם הלב חיים: "נראה שבזמניו שהטליתות החשובים נקנים בדמים יתרים, ואנחנו רואים שכמה בני אדם מקפידים שלא יתנו הטלית שלהם לשום אדם, ויש מהם שמצווים לשמש הקהל בפירוש שלא יתן טלית שלו לשום אדם, הרי כל סמך המתירים לברך על טלית שאולה הוא משום דנחיא ליה לאיניש למיעבד מצוה בממוניה, והרי כל דקפיד ולא נחיא ליה אין מקום לברך".

ונראה דזה שייך דוקא בטלית המקופל בתוך תיק של תפילין, אבל בטלית סתם שנמצא בתוך הבימה או על השולחן בבית המדרש

למדנו השבוע בשולחן ערוך (סימן תרמ"ט ס"ה) שבימי חול המועד סוכות מותר ליטול את הד' מינים של חברו בלי רשות ויכול לברך עליו ולצאת בו, דאנן סהדי דניחא ליה לאיניש דתייעבד מצוה בממוניה. אבל ביום ראשון צריך לבקש לו רשות שיתן לו במתנה, לפי שביום ראשון אין יוצאים רק בד' מינים השייכים לו. וכתב המשנה ברורה (סק"ד) שאמנם אם הבעל הבית עומד לפניו, עדיף שיבקש ממנו רשות בכל אופן, שבמקום שאפשר לברר בקל אין סומכים על החזקה.

ביאור הדברים: חז"ל שיערו לבבות בני אדם וקבעו שכל אחד מסכים ורוצה שחברו יעשה מצוה בממונו שלו, ולכן גם אם אין הבעל הבית אומר בפירוש שמסכים, סומכים על החזקה שמון הסתם אינו מקפיד ומותר לקחת את הלולב לצאת בו. ולכן בחול המועד ששואל כשר מותר ליטול את הלולב של חברו בלא רשות, אבל ביום ראשון ששואל פסול אז אין בעל הבית מסכים לתת לו במתנה אפילו על מנת להחזיר, שאינו רוצה להפסיד חלקו בשביל מצוה של חברו.

ציצית של אחר

דין זה מובא גם בשולחן ערוך הלכות ציצית (סימן י"ד ס"ד): "מותר ליטול טלית או תפילין של חברו ולברך עליה, ובלבד שיקפל אותה אם מצאה מקופלת" (ועיי"ש במשנה ברורה סק"ד ד"א דלמאן דאמר שאין מברכים על טלית שאולה אינו יכול לברך, וע"ע ס' תרנ"ט ס"ט).

ספרים של אחר

היתר זה שמן הסתם אדם מסכים שיטלו את החפץ שלו לצורך מצוה, הוא רק באופן שישימוש כזה אינו עלול לקלקל את החפץ. אבל אם הוא סוג שישלם על לקלקל את החפץ, אסור לקחת את זה גם אם הלוקח יהיה נזהר שלא לקלקלו, שהבעל הבית מקפיד על זה ואינו סומך על כל אחד. ומטעם זה כתב הרמ"א (שם) שאסור ללמוד בספרים של חברו שלא מדעתו, דחיישינן שמא יקרע אותם בלימודו. וכתב המשנה ברורה (ס"ד ט"ז) דאפילו בדרך מקרה וחד פעמי אסור, דגם אדם שלוקח ספר לפעם אחת רגיל לקרוא בו הרבה ועלול להיקרע מרוב המשמוש, ולכן אינו נותן רשות, והשואל שלא מדעת גזלן הוי.

ובמשנה ברורה (שם סק"ט) הביא בשם הפרי מגדים: "העולם נוהגים כשמוצאים סידור תפילה או מחזור בבית הכנסת ששייך לאחד, ולוקחים אותו כדי להתפלל בו בלא רשות הבעלים, ואיני יודע היתר לזה". ולפי דבריו נמצא שסידור ומחזור גרע יותר מטלית ולולב, שהסידור והמחזור עלול יותר להיקרע ולהיפסד על ידי שימוש בשעת התפילה.

וכן למעשה כתבו הערוך השולחן (ג"ה) ובליקוטי מהר"ח (ד"ה הנה קודם) שנוהגים היתר לקחת ספר לעיון סתם, או לקחת סידור ומחזור בלא ידיעת הבעלים, שרוב אנשים אין מקפידים על זה. ובפרט בזמן הזה שהדפוס מצוי ואינו יקר כל כך.

סעודה בשלישי למילה

מסוכטשוב זי"ע שאמר כי חביב אצלו לילך על סעודת שלישי למילה יותר מסעודת ברית מילה, שבסעודת מילה של יצחק היו רק גדולי הדור, ובשלישי למילה היה הקב"ה בעצמו. וכן מובא בספר אוצר סגולת ישראל (עמ"פ פ"ד) בשם הבת ע"ז זי"ע.

והנה פסק הרמ"א בהלכות מילה (ס"י רסה ס"ב) שכל מי שאינו אוכל בסעודת מילה הרי הוא כמנוהד לשמים. ומטעם זה כתב הפתחי תשובה (סק"ח) בשם מקום שמואל (ס"ו ע"ב) דטוב לבטל מה שהשמש קורא על סעודת ברית מילה שאולי לא ילכו הקוראים והיה בכלל נידוי, ולכן נוהגים שלא להזמין לסעודת מצוה. ולפי זה לכאורה יש להיזהר גם בשלישי למילה שלא להזמין הקוראים.

אמנם למעשה כבר כתבו האחרונים שאם אין בעל הסעודה מזמין אותו רק מפני הכבוד אין בזה חשש, וכן אם יש מניין בלעדו מותר להשתמש (לב חיים ח"ג ס"י רסה אות כב ועוד). ובשו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' כ"ה) סיים אחר שהאריך בענין זה: ועובדא ידענא כשלמדתי אצל מורי הגאון הצדיק בעל מהר"ם ש"ק ז"ל ולעת חתונתי הלכתי להיפרד ממנו ולקבל ברכתו, אמר לו מר זקני שהיה מהבעלי בתים החשובים בעיר חוסט שייאמר לי שלא אלך לכל הסעודות והשמחות, אז אמר לי מורי זצ"ל בלשון אכזבו "אז מען זיצט און מען לערנט האט מען קיין מאהל נישט קיין חרטה", ומאז הרבה פעמים נזכרתי בדבריו הקדושים וראיתי על פי הנסיון שהם דברים אמיתיים ונכונים. ע"כ.

נוהגים לעשות סעודה ביום שלישי למילה, ומקורה ממה שמצינו בפרשתינו שעשה אברהם אבינו סעודה גדולה למלאכים ביום שלישי למילתו, כפי שפירש רש"י בתחילת הפרשה 'ורא ה' אל אברהם - אמר רבי חמא בר תינא יום שלישי למילתו היה וצא הקב"ה ושאל בשלומי'. כך כתב הבני יששכר בספרו דרך פיקודיך (מצוה ב חלק המעשה אות כח) 'בהרבה מקומות יש מדקדקים לעשות סעודה ביום השלישי למילה, ויש לזה סמך מסעודת אברהם אבינו למלאכים דיום השלישי למילתו ה'.

והנה בשו"ת חות יאיר (סימן ע) כתב דסעודה זו אינה נקראת סעודת מצוה שאין זה רק מנהג, ורק סעודה הנעשית מחמת קיום מצוה או בשעת גמר מצוה הוא סעודת מצוה, ולכן ראוי לדרוש בסעודה זו כדי שיקרא סעודת מצוה. ומובא דבריו בפתחי תשובה בהלכות נדרים (י"ד סימן ר"ז ס"ק ט"ז) וכן דייק השערי תשובה (ס' תקנא ס"ק לג) משו"ת מהר"י ברונא שסעודה זו אינה חסובה בטשעת הימים.

אמנם בספר הנהגת מהרש"ל (אות ג) כתב; מורי מוהר"ש אמר שיותר גדול הוא סעודה של מצוה של שלישי למילה מיום המילה עצמה, שהרי שלישי למילה נאמר בה סעודה להדיא גבי אברהם, ויום המילה עצמה נדרש במדרש רק ברזמ מ'יום הגמ'ל'. וכן שמע מחמי רבי קלונימוס. ע"כ. כעין זה מובא בספר פסקי תשובה (עמ"פ ר"ג) בשם הגה"ק

מותר להתעטף בו, ואין חוששים אולי זה שייך למישהו שמקפיד. וכן כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה סי' כ"א) דגם בזמן הזה מותר להתעטף בטליתות שמונחים בבית הכנסת שיש לתלות דניחא להו לאיניש שיעשו מצוה בשלו, דאם לא כן היו חוששים מלהניחם שם שמא יזדמן שאחד יהיה צריך לטלית להשתמש בה ויורה עצמו להיתר, ואלו המקפידים ברור הוא שאין מניחים את הטלית בבית הכנסת אלא מולכים אותו חזרה לביתם.

הלחזיר החפץ כבתחילה

גם חפץ שהותר לקחת לצורך מצוה מפני שאין בעל הבית מקפיד בכך, צריך להיזהר להחזירו כמו שהיה מקודם, כפי שכתב המחבר בשולחן ערוך (שם) שצריך לקפל את הטלית בגמר שימושו כפי שהיה מקודם. והגם שאם אינו מקפל אין הטלית נפסד כל כך, מכל מקום כיון שדבר זה גורם לו הפסד קצת ואין ההפסד חלק מהמצוה, אסור.

מצוה שאינה חובה

במקום שאומרים שהבעל הבית מסכים שישתמשו עם חפציו לצורך מצוה, אין זה רק במצוה שהיא חובה, אלא בכל קיום מצוה שהיא. וכן כתב בשו"ת אגרות משה (ח"ב סי' ק"ו) דגם אשה מותרת לה ליטול לולב של אחר ללא רשות כדי לברך עליו ולצאת בו, כיון שיש לה מצוה ויש לה שכר על זה. וכן מובא מדברי

המשנה ברורה (ס"י תקפ"ט ס"ט) דמותר ליטול שופר של חברו בלא ידיעתו ורשאי לתקוע בו כל המאה קולות אף על פי שאינו מדינא, דכיון שנהגו כן בודאי לא ימחה בזה.

יודע שאינו מקפיד עליו

לדעת הש"ך בחושן משפט (ס"י שנה סק"א) מותר לקחת דבר מחבירו אם ברור לו שלא יקפיד עליו, ואפילו שלא לצורך מצוה. אבל השולחן ערוך הרב (הל' מציאה ופקדון ס"ד) חולק עליו וכתב, שאפילו ברור לו שכאשר ייודע לבעליו שהוא נטל ממנו ישמח ויגיל מפני האהבתו, אסור לו להינות ממנו בלא דעת הבעלים. ואף על פי שהוא אוהבו וריעו אשר כנפשו ובודאי ישמח ויגיל כשיודע לו שנהנה זה ממנו, כיון שעכשיו אינו יודע מזה. וצריך להזהר לרבים שנכשלים בזה מחמת חסרון ידיעה. ע"כ. וכן הוא דעת המגן אברהם (ס"י י"ד סק"ו).

וכתב בערוך השולחן (שם ס"ה) דזהו בסתם חברים, אבל מי שהוא מקורב לבעל הבית ובא לביתו לפרקים ויש לו רשות ממנו לתת משלו לחברו אין צריך לבקש רשות בכל פעם מבעל הבית, אלא יכול לקחת בעצמו ולתת כפי מה שיודע דעת בעל הבית. וכעין זה מובא במשנה ברורה (ס"י תרנ"ט סק"ח) שאם אין האישה בביתו מותרת אשתו לתת הלולב לאחד מאוהביו או קרוביו בשאר הימים משום דניחא ליה דתייעבד מצוה בממונו.

החכם השלם

פרק נוסף לרגל יו"ד של החזון איש זצלה"ה

שמעתי עובדא, שבאחת הישיבות התייגעו בחורי הישיבה בביאור מהרש"א קשה, שאף אחד מלומדי הישיבה לא ירד לסוף דעתו. גם ראשי הישיבה לא הבינו את דברי המהרש"א, עד כדי כך שהיה נראה להם שאין דבריו מכוונים כלל לדברי התוס'. נמנו וגמרו כמה מבחורי הישיבה לעלות אל החזון איש שיפתח עיניהם בכונת המהרש"א, שלא יהיו דבריו נראים כסותרים את דברי הגמ' והתוס' ח"ו.

ואמנם לאחר עיון קצר ראה החזון איש כי הדברים אכן מוקשי ההבנה, וביקש מהם לתת לו זמן לעיין עד שיזכה להבין את דברי המהרש"א לאשורם.

וכידוע אין לשער ולתאר את יגיעתו הגדולה של החזון איש בתורה; הוא נכנס לעומק הסוגיא מראשיתה, עד שכשהגיעו הבחורים אליו בשניה, הכה באצבע צרידה וקרא לעברם: "אנו עמי הארץ" ואין לנו חלילה לתלות בוקי וסריקי בדבריו הקדושים העמוקים מני ים של המהרש"א. הוא הוכיח להם כיצד המהרש"א למד את סוגיית הגמ' והתוס', ונ"פ דבריו הק' האירו דברי הגמ' כשמש בצהרים, וכל לומדי הישיבה התענגו על צוף אמרוי של המהרש"א.

וללמדנו, שכשאדם אינו סתם 'מקשן' אלא הוא יודע בבירור שיש תירוץ, רק שעדיין נשגב מבינתו להבין התירוץ, ואינו מסיק מסקנות חפוזות בגין הקושיא - אז יזכה להגיע בסופו של דבר לתירוץ האמיתי. ואדרבה, אם לא היו עומדים ויגיעים על תוקף הקושיא, היו נשארים מוטעים וחסרי ידיעה על הפירוש הבהיר האמיתי של הגמרא.

עוד שמעתי שהגה"ק מהר"ל אשלג זצלה"ה, בעל הסולם, נפגש פעם עם החזון איש, ואמר לפניו מימרא נאה בעיני היגיעה העצומה בתורה. המימרא מצאה חן בעיני החזון איש עד למאד, כי הלוא היגיעה בתורה הייתה משאת חיו, ומאז היה חוזר עליה בכמה הזדמנויות תוך שהוא מקלס אותה בעיני השומעים, וכדלהלן:

כתוב בפסוק "וירא מנוחה כי טוב" וגו' ויט שכמו לסבול" (בראשית מ"ט ט"ו) - והדברים סותרים לכאורה, אם טובה היא המנוחה מדוע נטה לסבול?

אמנם, הביאור הוא: יששכר בראתו כי טובה היא המנוחה, ולפי גודל

אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו לספר כזה שיהיה תיקון לנו ותיקון לכל העולם כולו, ובכלל מן הראוי לומר ולגלות לעולם איזה ליקוטי מוהר"ן יש לנו, ליקוטי מוהר"ן שהנחילנו רבינו שיכול לתקן את העולם כולו.

כמו כן לגלות איזה ליקוטי תפילות יש לנו, שהוא חידוש נפלא, שהוא שייך ומתאים לכל אדם, לכל אדם ממש, ממש לכל אדם באשר הוא שם, וכי מי יוכל לומר שהספר אינו בעבורו, כי הרי המדובר הוא בהשגות כאלו שנאמרו ברוה"ק שמתאימים וראויים לכל ואחד. ובעינינו אנו רואים שאדם גדול וקדוש כמוהרנ"ת הצליח לבטא את הכל מה שעובר על כל יחיד, גם על אנשים פשוטים וגרועים ח"ו, וזהו מרוה"ק ממש, ואפשר לומר בברור שאין יהודי בעולם שאמר ליקוטי תפילות ולא הועיל לו, אין אדם כזה בעולם!! אלא יש מניעות משונות בכל דבר שבקדושה - אי לכן ישתדל לומר בכל יום אפילו דף אחד, אפילו עמוד אחד, ואז ירגיש מה זה הליקוטי תפילות.

מעלתו ועדינות נפשו רצה לקיים בכל כוחו וכוונתו 'כל חלב לה' - לתת להש"ת מן המובחר שביצירה, והוא השכיל בדעתו וברוב תבונתו העמוקה והגיע למסקנא כי הדבר הטוב והמעולה ביותר היא המנוחה, ואותה ביקש למסור קרבן לה'. וזה, וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו לסבול" - כי נטל אותה מנוחה, ומסר את הטוב והמשובח הזה לקדוש ברוך הוא.

נודע שהחזון איש כתב בספרו (יורה דעה הל' שחיטה סימן ב' אות ט"ז ד"ה ונראה) שבזמנו צריך לקרב את הטועים והרחוקים בדרכים של אהבה, וז"ל שם: "ונראה דאין דין 'מורדין' אלא בזמן שהשגחתו ית' גלויה, כמו בזמן שהיו ניסים מצויין ומשמש בת קול, וצדיקי הדור תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל, והכופרין אז הוא בגליונות מיוחדת בהטיית היצר לתאוות והפקרות. ואז היה ביעור רשעים גדרו של עולם, שהכל ידעו כי הדחת הדור מביא פורעניות לעולם ומביא דבר וחרב בעולם. אבל בזמן ההעלם, שנכרתה האמונה מן דלת העם, אין במעשה הורדה גדר הפירצה אלא הוספת הפירצה, שיהיה בעיניהם כמעשה השחתה ואלמות ח"ו. וכיון שכל עצמנו לתקן - אין הדין נוהג בשעה שאין בו תיקון, ועלינו להחזירם בעבותות אהבה ולהעמידם בקרן אורה במה שידנו מגעת" עכ"ל.

ואולם יש לדעת שכל זה אינו מדובר במסיתים ומדיחים. ומספרים על החזון איש בעצמו שהיה מקרב לאחד מקלי עולם, וחיבב אותו. ושאלו אותו: איזה הבדל יש בין הקל הזה לבין המזרחים, שתמיד היה מדבר באש להבה נגד שיטתם?

והשיב החזון איש: אמנם ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, ויש לקרבו ולחזקו כראוי לבנים לה', כי לא השמיט אות אחת מתורת משה, אלא שהוא מונח ברפש וטיט ואינו יכול להתגבר על יצרו הרע, אבל כשיזכה לצאת מן החושך הרי הוא יהודי כשר בתכלית.

אולם לא כן אותם המזרחים (להוציא המוטעים והפשוטי עם שבתוכם, התמימים שאינם יודעים בין מינים לשמאלם) שעושים שיטה מקוטעת ברשות התורה, ובפנימיות לבבם הם אפיקורסים בחלקי התורה וסמוכים להרעפארימים ימ"ש, שמהם ומשיטותיהם צריך להיזהר ולהישמר בכל משמר.

וכל שכן שאר הספרים, הליקוטי מוהר"ן וספר המידות וסיפורי מעשיות הנורא, שיש בו סיפורים משנים קדמוניות, מטרם הבריאה, שרביה"ק הורידם לעולם, הבה נַעֲבֹד את שדותינו ואדמתינו, יש לנו רכוש כזה, הבה נעבד אותו, ללמוד בעצמנו, ולגרום שאחרים ילמדו, לעשות חידושים בהם ולדבר מהם, כי דברים שהם רוח הקודש שהם תואמים הן לנגלה ולנסתר דתורה, ואפילו לסתרי תורה שמתגלים מדי פעם - הכל תואם באופן נפלא לכתוב בספה"ק הללו, שמן הראוי לגלותם ולזכות בה את אחרים.

אשרינו מה טוב חלקינו שיש לנו רכוש כזה, אבל ידוע מה שכתוב ב"מסילת ישרים" שדבר שרגילים בו יורד ממנו ההתעוררות, ועל זה לימד אותנו רבינו שמחוייבים להתחדש תמיד, כאילו נולדנו עכשיו, ולהתחיל לעבוד את הש"ת בהתחדשות ולהיות שומר הברית בהתחדשות, ולהכניס במוחנו את החידושים הנפלאים ואת האוצרות הקדושים הגנוזים בליקוטי מוהר"ן וגם בליקוטי תפילות.

אשרינו מה טוב חלקינו!

רבי שמואל מטעפליק ז"ל

הסתלקותו

רבי שמואל נסתלק בשנת תקצ"א בשבת קודש פרשת בהר [כ"ד אייר] כמוזכר בעלים לתרופה, וז"ל:

"אתמול באתי לביתי בשלום, כעת תראה לשלוח להודיע לר' מרדכי (הכוונה לר' מרדכי בן ר' שמואל, ואפשר שהוא אשר דר בעיר טעפליק, וכתב מוהרנ"ת לר' יצחק "לשלוח להודיע לר' מרדכי" היינו כיון שידע מוהרנ"ת שבאותן הזמנים נמצא ר' מרדכי בעיר טולטשין אצל בנו ר' יצחק. ר' מרדכי הלז היה ממקורבי מוהרנ"ת ובא להסתופף בצלו אף בעת שהיה מחלוקת גדול על מוהרנ"ת כמ"ש במכתב קפ"ב, וע"ע במכתב ת"ס שכתב מוהרנ"ת "ובעודי בטעפליק הטה השי"ת דעתי בעצת אנ"ש "אהובי באמת" וכו', וכבר דיברת בזה עם ר' מרדכי נ"י" שאני ר' שמואל ז"ל נפטר לעולמו בטעפליק ביום שבת קודש העבר תנצב"ה, כדי שייאמר קדיש, המקום ינחם אותו מהרה" (על"ת מכתב מ"ז).

וע"ע בעל"ת (מכתב מ"ט) שכ' מוהרנ"ת וז"ל: "שלום לידידי ר' מרדכי. מה אומר לך לנחמך, מאל"ך תבין שכל הדברים שאני כותב לבני שיחי נאמרים גם אליך, ולכולכם. ותשמרו מכתבי היטב, כי אצלי בעצמי הם דברים יקרים מאד, ומתחדשים בכל פעם מאתו יתברך בחסדו הגדול, והן הן נחמתן על כל הצרות, כי עיקר הנחמה הוא הדעת האמת (ליקו"מ ח"א סי' כ"א), שנוכל על ידו להמשיך עצות אמיתיות, להשאר קיים בעבודתו יתברך לנצח", ע"כ. (ויש לעיין בכונת מוהרנ"ת בענין הנחמה, אם הכוונה לנחמו על הסתלקות אביו, או בכללית על ההרפתקאות העוברות על האדם בעבודת ה', ואכמ"ל)

זרע קודש

"רבינו ז"ל אמר פעם על שני ילדי ר' שמואל מטעפליק: "איידער צווייא שלאפע איז גלייכער איינס א גיוזנדי"ס", וכן הוה. (אמר המעתיק: שמעתי שהמעשה הייתה שנוולדו לר' שמואל הב"ל תאומים, ורבינו ז"ל היה אצלו על הברית מילה, והיה אז סנדק, ואז אמר כל זה כ"ל, וכן הוה שהתאומים מתו ואחר כך נולד לו בן בריא וחזק). גם שמעתי מפי אבי הכ"מ ששמע מפי ר' משה מו"ץ הנ"ל" (כוכבי אור אנשי מוהר"ן סיפורי נפלאות רבינו אות כ"ג).

בניו הנודעים לנו הוא רבי מרדכי (על"ת מכתב מ"ז), ר' אהרן (על"ת מכתב נ"ד ומכתב ע"י), ור' נחמן (על"ת מכתב קע"ג, קפ"ג, שני"ז). וכמו הרבה מתלמידי רבינו ז"ל, שבניהם באו לקבל תורה ממוהרנ"ת, זכו גם כל הג' אחים הללו להסתופף בצל מוהרנ"ת ז"ל, ולשאוב מן האוצרות חכמה שהיו גנוזים אצלו מהנחל נובע מקור חכמה.

נערך ע"י הרדה"ח רבי נחמי שווארמן שליט"א בעמ"ח"ם "אוצרות עלים לתרופה".

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' יואל עמרין שליט"א להגל הרכס בני יחידה נ"ו לעיל תורה ומצוות</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח אילמ"ך קני חי"ו להגל תולדות הבן</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרדה"ח ר' צבי טייטל שליט"א להגל איוויס בני הבה"ח חיים מאיר נ"ו עב"ג בשעט"מ</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרדה"ח ר' מרדכי בן שחף שליט"א להגל נישוא בני הר"ח חיים מנדל חי"ו עב"ג בשעט"מ</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרדה"ח ר' צבי רומנאן שליט"א להגל נישוא בני הר"ח חיים מנדל חי"ו עב"ג בשעט"מ</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח יואל עמרין שליט"א להרדה"ח ר' יצחק יעקב זילבער שליט"א להרדה"ח ר' נחמן יהושע שליט"א</p> <p>להגל תולדות הבן והנכד</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח יואל עמרין שליט"א להרדה"ח ר' יצחק יעקב זילבער שליט"א להרדה"ח ר' נחמן יהושע שליט"א</p> <p>להגל תולדות הבן והנכד</p> <p>יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
--	--	--	--	--	---	---

אשרינו מה טוב חלקינו ביומא טבא לרבנן

שיחת התעוררות ללימוד ספרי רביה"ק מפי מורנו הגה"צ רבי יעקב מאיר שנטער שליט"א

שנאמרה במוצש"ק לך-לך תשפ"ג בשמחת סיום ליקוטי מוהר"ן מחזור ז"ך
בבית מדרשינו אהל הדסה - בית שמש

אשרינו מה טוב חלקינו, שהקדוש ברוך הוא היה בעזרנו וזיכנו להיות קרובים לספר קדוש כזה - הליקוטי מוהר"ן שהנחילנו רבינו, אשר נאמר ברוח הקודש גבוה מאד, אשר הוא שייך ותקף לכל הזמנים ולכל האנשים, ולכל המצבים כפי הידוע. אשרינו מה טוב חלקינו, שהמשיך לנו מלעילא ספר מיוחד לאנשי הדור הזה קרוב לביאת המשיח - כתרים נגד הטומאה והזהמא השוררים בעולם.

הספר הקדוש הזה מכוון ומתאים הן לתורת הנגלה והן לתורת הנסתר ותורת הקבלה, וכאשר לומדים אותו - הוא ממשיך הארה הנצרכת ללומד באותה שעה ממש, כי דבר שיסודו ברוה"ק אין לו גבול והוא שייך לכל בכל מכל. אשרינו שאנו יודעים מצדיק כזה, רבינו הקדוש.

זכרנוי שהכרתי אדם אחד שעברו עליו מעברים קשים וגם נכשל בפגמים, והיה סובב ומתאנח עמוקות: מה עושים מה עושים, והיה הולך בין אנשים יודעי בינה להתחנן ולבקש על נפשו כי מרה לו מאד זה נתן לו עצה כזאת וזה נתן לו עצה אחרת להנצל מסבך העבותות הקשור בהם. וכשנכנס לשמוע עצת אאמו"ר ע"ה, ושפך את מר לבו, אמר לו שיאמר את הליקוטי מוהר"ן פעמיים, מהחל עד כלה - מכריכה לכריכה, ואח"כ תבוא אלי. ואכן לאחד שקיים עצת אאמו"ר זצ"ל הפך לבן אדם אחר לגמרי, הוא הפך לאדם טרי ורענן לגמרי (א פרישער איד איז ער געווארן).

אשרינו מה טוב חלקינו שיש לנו ספר קדוש כזה, שמחברו היה מצדיקי דורו זה מאיר עד ביאת המשיח, כי ההתקרבות וההתקשרות לרביה"ק היא תיקון נפלא לנשמה, כפי מה שנעשה עכשיו, והיא שמירה כנגד הטומאה השוררת בארץ בזמננו זה, אשרינו מה טוב חלקינו שאנו עומדים סמוכים ונשענים לעמוד אמת כזה, לקודש קדשים כזה, וכמוהו הספר הקדוש שלו הוא קודש קדשים, כולו רוח הקודש, כולו אמת לאמיתה והוא אמת ונכון (הס האלט אויס) הן בתורת הנגלה ותורת הנסתר וגם כאשר מתגלים כתבי האר"י עתיקים שלא ראו אותם מעולם - גם הם תואמים היטב לספר הקדוש הזה, שכאמור כולו נאמר ונכתב ברוח הקודש,

ורוח הקודש זה הוא כמובן אמת ונכון וקיים גם לדורנו זה, שבבילנו ממש, ויש בו תועלת עצומה לכל. וכאשר אנו רואים מה נעשה סביבנו בימים נוראים הללו ה"י, מן הראוי לעסוק בספר קדוש זה, ביחוד וברבים, גם בפשטות, וגם להתעמק בו ולחדש בו חידושי תורה.

כי זאת לדעת, שספר שנכתב ברוח הקודש הוא נצחי וקיים לעולם, וזמנו נכון גם להיום הזה, צריכים ללמוד בו ולהחזיר בפנימיותנו את כל הנאמר בו, את כל המשיא ומתן, הקושיות והתירוצים ואת כל היות הספה"ק שרבינו דיבר ונשא ונתן בהם - להכניס הכל למוח, כי כולם קדושים, כולם אמיתיים, שכל כולם נאמרו ברוח הקודש גבוה, ויש בהם כל התיקונים הנצרכים לכל אחד ואחד באשר הוא, ואין הכרח לומר שרבינו כיון לכל התיקונים ממש, אך על דבר הנעשה ברוח הקודש, יש בו כל, עד היום הזה, לכל אחד ולנשמתו של כל אחד ואחד.

אשרינו מה טוב חלקינו שאנו יודעים מכל זה, ובכן עלינו להתחדש תמיד, לעשות בו שיעורים קבועים בזמנים שונים, וכאשר זוכים לעשות שיעור קבוע לפני השינה, אזי ישנים במחשבות אחרות לגמרי, וכן אפשר לקבוע בו שיעור בעת האוכל, כמו עמוד בלקו"מ, גם אם רק אומרים את התיבות הקדושות בפה, וגם סודים קטנים שעליהם נאמר 'קִבְּץ עַל דִּי יְבִיחָה' (משלי יג, יא), ופשוט שעי"ז מקושרים לרביה"ק ולספרו הק'.

